

СТУДИИ

ИЗДАНИЕ 5

МАКЕДОНИЈА МОРА ДА РАЗВИЕ СТРАТЕГИЈА ЗА САЈБЕР-БЕЗБЕДНОСТ

www.analyticamk.org

Сајбер безбедноста стана еден од приоритетите на многу влади и компании ширум светот. Сајбер безбедноста е важна поради зависност од ИТ инфраструктурата за секојдневното функционирање на училиштата, болниците, аеродромите, електричната мрежа, интернет провајдерите итн.

Република Македонија има релативно скромно искуство кога станува збор за сајбер безбедноста и сајбер заканите. Досега имало неколку случаи на хакирање на веб-страни на институции, како и д-дос напади, а воедно и сајбер криминалот е во пораст. Поради помалиот обем на сајбер напади со кои институциите и компаниите во Македонија се имаат соочено, концептот на сајбер-безбедност не се наоѓаше високо на агендата на чинителите

во Македонија. Најмногу внимание од сајбер заканите се има посветено на справување со сајбер криминалот.

За успешно справување со сајбер заканите потребно е да се има јасно дефинирана национална стратегија за сајбер-безбедност. Таков документ би поставил рамка што ќе ги води, координира и насочува напорите на соодветни релевантни владини институции, како и други засегнати страни како што се академските институции, приватниот сектор, како и граѓанскиот сектор.

Властите во Македонија во моментот работат на креирање сајбер стратегија, во која водечката улога ќе ја има МВР. За целите на оваа стратегија се инволвирани голем број на чинители, кои спаѓаат под следни-

те категории¹:

- **Државни Институции** (МВР, Министерство за одбрана, Агенција за разузнавање, Центар за управување со кризи, Дирекција за безбедност на класифицирани информации, Дирекција за заштита на лични податоци, Министерство за образование и наука, Агенција за електронски комуникации, Министерство за информатичко општество и Јавно Обвинителство)
- **Приватен сектор** (Стопанска комора за информатички и комуникациски технологии МАСИТ, во чиј состав спаѓаат 69 компании)
- **Невладин сектор**

Важно е да дополнително се вклучи невладиниот сектор во процесот

¹ Разговор со член на работната група за креирање сајбер стратегија. 28.12.2016

на изготвување и имплементација на стратегијата, што би придонело до поголема транспарентност и би и дало додатна легитимност на стратегијата. Ова е важно со цел да се зголеми довербата на јавноста, што е особено значајно со оглед на скорешната политичка криза во Македонија предизвикана од незаконското прислушкување од

страна на властите, што и дава на јавноста право за сомнеж околу стратегијата за сајбер безбедност.

Додатно, значајно е да стратегијата се финализира што поскоро, со еден сеопфатен пристап каде би биле вклучени сите релевантни чинители. Важно е стратегијата за биде финализирана што поскоро, за да можат сите инволвирани страни

да почнат да работат на имплементацијата на истата. Посериозен сајбер напад на инфраструктурата во Македонија би можел да предизвика штета од неколку милиони ЕУР, и да ја парализира државата. Ова може да случи и во држава со поголема сајбер отпорност, а не пак држава како Македонија којашто се уште нема развиено стратегија.

www.analyticamk.org

ФИЛИП СТОЈКОВСКИ,
*ИСТРАЖУВАЧ НА ПРОГРАМАТА
ЗА БЕЗБЕДНОСТ*

fstojkovski@analyticamk.org